

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istorია

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

Caput XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

καθ' ὅσον τε τοῖς πᾶσι καὶ τοῖς κτ' μέγεθ' ὁ σώ-
 μασι τε καὶ σοιχείοις, ποικιλῶν τῶν δὲ αὐτῆς
 χροσγῶν ποικιλῶν ἔτος καὶ φωτὸς ἡλίου
 μια καὶ ἡ αὐτῆ παροσβολῆ, ὁμῆ καὶ κτ' τοαυτὸ
 καθ' ὅσον γὰρ εἰ μὴ ἀέρας. Φοτίζει ὁ φθάλμους.
 ἀφ' ὧν ὁ θερμαίνει, πιαίνει τε γλῶ καὶ αἰθερ
 φυτὰ χρόνον ὑφίστησιν. ἀστρον ἡγεῖται. ἔρανον
 ἀποσπλά. κόσμον φαιδρῶν. Θεὸς δὲ δύναμιν
 ἐναρῆ τῶ παντί σωῖσιν. Ταῦτά τε πάν-
 τα μιᾷ ῥοπῇ φύσεως σωτελεῖ καὶ πυρὸς μὲν
 οὐσιν ὡσαύτως. χρυσὸν μὲν καθ' αἶρει, μόλις
 δὸν ὁ τήκει. καὶ κηρὸν μὲν λυεῖ. πληρὸν ὁ ξη-
 ραίνει. ὑλῶν τε φρύγ. μιᾷ τῇ καυστικῇ δυ-
 ναμῇ, τὸσαῦτα κατεργαζομένη. Ταῦτη τοι
 καὶ ὁ παμδασιλεὺς τῶ Θεὸς λόγος, ὁ διὰ
 πάντων ἡκων, ἐν πᾶσι τῶν καὶ πάντα ἔπιπο-
 ρδοῦν μὲν ἔρανια τε καὶ ἔπιγεια. τὴ ἀφανῆ
 καὶ τὰ ὁρατὰ διακλυθεῖν, ἡλίον τε αὐτὸν, ἔ-
 ρανον καὶ τὸν σύμπαντα κόσμον, ἀρρήτοις δυ-
 ναμῶσιν ἡνιοχεῖ. δραστικῇ δυνάμει τοῖς πᾶσιν
 ἔπιπαρῶν, καὶ διὰ πάντων χωρῶν εἴτι αὐτὰ
 μὲν ἡλίω καὶ σελῶν καὶ ἀστροῖς, ἔξ οἰκείας
 πηγῆς ἀέναον φῶς ἐπομδεῖ. ἔρανον ὁ οἰκεία
 μεγέθεις προσφυσῆσιν εἰκόνα ὑποσῆσάμε-
 νος αἰῶνα διακροτῆ. τὰς δ' ἐπέκεινα ἔρα-
 νῶν καὶ κόσμους δυνάμεις ἀγγελῶν καὶ πνυμῶν,
 κηρῶν τε καὶ λογικῶν ἔσιων, ζωῆς ὁμῆ καὶ φω-
 τὸς καὶ σοφίας καὶ πάσης ἀρετῆς, καλῶ τε καὶ
 ἀμαθ' ἔπαντος, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπασαυρῶν
 ἐπιπλησι. μιᾷ δὲ καὶ τῇ αὐτῇ δημιεργά-
 τη καὶ σοιχείοις ἔσιας ἔποτε διαλμπα-
 κή παρῆων, καὶ τοῖς σώμασι μίξεις καὶ κη-
 σεις καὶ ἡδὴ καὶ μορφῆς καὶ χημάτα, ποιότητάς
 τε μείας, ἐν τῶ ζωῆ καὶ φυτοῖς καὶ ψυχαῖς
 λογικαῖς τε καὶ ἀλόγοις, ἄλλοτε ἄλλως κατα-
 ποικιλῶν, καὶ πᾶσιν ὁμῆ τὰ πάντα μιᾷ δυ-
 ναμῇ ἔπιπροσγῶν. διαρρήδω τε ἐπιδ' εἰκνύς,
 ἐξ ἐπὶ ἀχορδῶν λύρα, ἐνα ὁ κόσμον πολυα-
 μονιον, ἐν ὅς λόγος κοσμοποιεῖ ἔραγον. Λέγων μὲν
 δὴ τὰ ἔξῃ καὶ διασαφῶν τῶν αἰτίαν, δι
 ἡ ὁ τὸ σῆτ' τῶ Θεὸς λόγος τῆν εἰς ἀνθρώπους
 καθ' ὅσον ἐποιεῖτο τῶτον δὴ τὸν ἔρανον καὶ γῆς
 ἐπισατῆντα τῶ Θεὸς λόγον, τὸν δὲ αὐτῆς οἶα
 πηγῆς τῆς ἀνωτάτω πατερικῆς θεότητος γε-
 γεννημῶν, καὶ τῶ δὲ μὲν αἰετῶ κόσμῳ πα-
 ρόντα καὶ σωόντα. τῆς δὲ αὐτῆς παροσβολῆς καὶ
 τῆς εἰς ἀνθρώπους κηδεμονίας ἐναρῆ παρῆχο-

A dat, cunctaq; constituat atq; vivificet;
 & universis deniq; ac singulis corporibus
 & elementis, varia munera ac beneficia
 ex se ipsa suppeditet. Sic etiam una ea-
 demq; Solatis lucis impressio, simul eo-
 demq; momento, aërem illustrat; oculo
 illuminat, tactum calefacit, terram
 fecundat, & plantis incrementum tri-
 buit: tempus præterea constituit; regit
 ac ducit sidera; cælum circumit, Deique
 potentiam universis ob oculos præpo-
 nit: atque hæc omnia una vi naturæ suæ
 perficit. Ignis quoq; natura, aurum qui-
 dem purgat, plumbum verò liquefacit:
 & ceram quidem dissolvit, lutum verò
 exsiccat, & ligna comburit; unâ incen-
 diariâ vi tot tantâsq; res perpetrante.
 Eodem modo divinus sermo summus
 omnium Moderator, per omnia per-
 means, & in omnibus existens, & per
 cuncta caelestia simul ac terrena discurs-
 rens: & tam invisibilia quàm visibilia
 gubernans, Solem ipsum, cælumque ac
 mundum inexplicabili quadam poten-
 tia regit; virtutis suæ efficaciam ubique
 præfens, & per universa pervadens. Ac
 Soli quidem ipsi & Lunæ ac reliquis si-
 deribus, ex lucis suæ fonte perenne li-
 men effundit. Cælum verò quod velut
 præstantissimam quandam magnitudi-
 nis suæ imaginem effinxit, perpetuò
 moderatur. Eas autem potestates quæ
 ultra cælum ac mundum ipsum positæ
 sunt, Angelos scilicet ac spiritus & in-
 tellectuales rationalesq; substantias, vi-
 ta simul & lumine, sapientia omniq; vir-
 tute, & pulcritudine ac bonitate ex the-
 sauris suis depromptâ locupletat. Deni-
 que una eademque opifex facultate, &
 substantiam elementis suppeditare non
 cessat, & corporibus mixtiones ac tem-
 peramenta, species, formas, figuras &
 qualitates innumerabiles tam in plantis
 quàm in animalibus; tam in rationalib⁹
 quàm in brutis, singula admirabili va-
 rietate distinguens, & una eademq; vir-
 tute omnia omnibus affatim submini-
 strans: & cunctis palam faciens, non se-
 ptem aut plurium etiam chordarum ly-
 ram, sed unum hunc mundum tot in se
 harmonias continentem, unius Condi-
 toris sermonis opus esse. Nunc verò CAPUT XIII.
 quam ob causam tantus hic Dei sermo
 in terras descenderit, exponere aggre-
 diamur. Homines stulti ac vecordes,
 cum hunc Dei sermonem cæli ac terra-
 rum Præsidem, qui ex Patris divinitate
 tanquã ex fonte quodam editus, semper
 huic mundo præfens adest, suæque pro-

videntia & erga homines benevolentia certissima præbet indicia, minimè intellexissent: Soli ac Lunæ, cæloque ipsi ac sideribus venerandum Dei nomen tribuere non dubitarunt. Ne his contenti, terrenam quoque naturam, fructusq; è terra editos, & cuiusque modi corporum alimenta, Deos fecerunt: Cereris; Proserpinæ; Bacchi & aliorum huiusmodi Numinum simulacra sibi fingentes. Sed neque hic sistentes gradum, suatum quoque mentium cogitationes, & earum interpretem orationem, Deos appellare non veriti, ipsam quidem mentem Minervam; orationem verò Mercurium; & animi facultates quibus disciplina percipiuntur, monetam & Mufas cognominarunt. Neque his adhuc contenti, sed præ nimia impietate deliramenta sua quotidie novis accessionibus cumulantes; animorum suorum perturbationes, quas odio prosequi & temperantiæ præceptis comprimere debuerant, consecraverunt. Ipsamque animi sui cupiditatem, & flagitiosum atq; intemperantem morbum, ipsaque ad eò corporis membra quæ ad oblectamentum impellunt, ipsam deniq; in turpes voluptates effusam intemperantiam, Cupidinem, Priapum ac Venerem nuncuparunt. Sed neque hic substituerunt: verum ad corporum ortus & ad mortalem hanc in terris vitam depressi, homines morti obnoxios in Deorum numerum retulerunt; & post naturalem cunctiq; hominibus præscriptum vitæ finem, Deos & Heroas appellarunt; divinam immortalemq; naturam, circumtullos & sepulcra obvagari existimantes. Neq; verò hic hæsit eorum amentia, sed varia brutorum animantium genera, & ex serpentibus eos qui maximè noxii essent, augusto divinitatis nomine honorarunt. Et ulterius progressi, excisis arboribus & saxi, terræ quoque, aris ac ferri aliisq; effossis metallis, feminarum & virorum effigies, ferarumq; ac serpentum species expresserunt, cultumq; posthac iis exhibuerunt. Nec tamen finem hinc fecerunt amentia; sed malignis dæmonibus qui intra simulacra abditis delitescerant, & qui in obscuris recessibus infederant, quiq; libamentis & hostiarum nidoribus inhiabant, Deorum nomen indiderunt. Nec his contenti, dæmones illos & invisibiles potestates quæ per aërem circumferuntur, quibusdam veterum artium ligamentis, & sceleratis ac nefariis carmi-

Α μύρον τὰ γνώσιμα. ἀνθρώπων ἀφροσύνην
 γένεθ' μη συλλογισάμενον, ἢ λίω κ' ἠελίω
 αὐτῶν ἕραν ἢ ἄστροις, τὴν σεβασμίον ἀνθρώπων
 ἀπορηγορίαν καὶ ἐδὲ μέχρι τέτων ἔστησαν.
 ἀλλὰ καὶ τὴν γεώδη φύσιν κ' τὴν δοτὶ γῆς παρ-
 πῆς, τρυφᾶς τε ζωμάτων παντοίας, ἐπέ-
 σαν δῆμιπταν, καὶ κόρη κ' δίωνσον, ἐπέ-
 φάτε τῶν ἕτερα ἐιδωλοποιήσαντες; καὶ ἐ-
 μέχει τέτων ἔστησαν. ἀλλὰ καὶ τῆς σφῶν
 τῶν διανοίας τὴν λογισμῶν, καὶ αὐτὸν δὴ τῶν
 τέτων ἑρμηνέα λόγον, Θεὸς ἀνεπίειν ἐκασ-
 κησαν. ἀθηνᾶν μὲν τὴν διάνοιαν. τὸν δὲ ἑ-
 γον ἑρμῆν ἐπονομάσαντες. καὶ ἰᾶς τῆς κα-
 θημάτων ἐπιβόλης διωκάμεν, μητισυμ-
 καὶ μύσας ἀνεπίοντες; καὶ ἐδὲ μέχρι τέτων
 ἔστησαν. Ἐπι μείζον δ' αὐξόντες ἀποτίας ὑπε-
 βολῆ δυνστεβείας, τὰ οἰκία πάθη, ἀδὴν ἔχον
 διποτέρεως καὶ λόγῳ σώφρονι θεοπρα-
 οὐ δ' ἐθέωσαν. αὐτῶν τε τῶν σφῶν ἑπι-
 καὶ τῶν ἐμπαθῆ καὶ ἀκόλασον τῶν ἑπι-
 νόσον, τὰ τε ὄλα πρὸς ἀγχεργίαν μέχρι
 μέλη τε σώματ' ἑπι τῆ τῶν ἀγχεργίαν
 νῶν ἀκρατεία ἔρωτα καὶ πῆσιπον καὶ ἀφρο-
 ἴλω καὶ ἀλλὰ τὰ συνηθῆ τέτοις ἀνεπίοντες; καὶ
 ἐδὲ μέχρι τέτων ἔστησαν ἀλλὰ γὰρ αὐτῶν
 ζωμάτων γενέσεις καὶ τὸν κάτω θῆται θῆται
 καταπεσόντες, ἀνθρώπων θῆται οὐκ ἐπέ-
 σαν, καὶ μὲν τὸν κοινὸν θάνατον ἦρας κ' θε-
 ἐπεφῆμισαν. ἀμφὶ μνήματα κ' τὰ φῆς, τῶν
 ἀθάνατον καὶ θείαν ἕσαν ὑποποπῆσας ἡ-
 λίας εἶδος; καὶ ἐδὲ μέχρι τέτων ἔστησαν. ἀλλὰ
 κ' ζῶων ἀλόγων παντοία γένη, ἐπεπῆσι
 βλαπτικώτατα, τῆ σεβασμίῳ ἀπορηγο-
 τετμήκασιν; καὶ ἐδὲ μέχρι τέτων ἔστησαν. ἀ-
 λά καὶ δρυς καὶ ἀκόφαντες, καὶ πέτρας οὐκ ἐπι-
 μόντες, γῆς τε μέταλλα καὶ χαλκὸν καὶ σιδή-
 ρον καὶ τῆς ἀλλης ὕλης διεσθυσάμενοι, ἐπι-
 λειῶν τύπας καὶ ἀρρένων ἀνδρῶν γηματο-
 εἰῶν τε μορφᾶς καὶ ἐπετῆ ἀνεπίοντες;
 καὶ πῆσι τέτοις τιμᾶς περετῆκασιν; καὶ ἐ-
 μέχει τέτων ἔστησαν. ἀλλὰ ἑπι μὲν ἀνεπί-
 σι τοῖς ξοάνοις, σκολίσι τε μυχοῖς ἐγχεργίαν
 δυκόσι δαίμοσι πονηροῖς, ἀμφὶ τῶν ἑπι-
 λοιβάς τε καὶ κνίσας λιχνύσας, τῶν αὐτῶν
 τῶν Θεῶν ἀνέθῆκαν ἐπιηγορίαν καὶ ἐδὲ με-
 χει τέτων ἔστησαν. ἀλλὰ καὶ αὐτῶν κατὰ
 δεσμοῖς ἴσιν ἀπειρημῆς ἰσπείας, οὐκ ἐπέ-
 σαν.

τε καὶ ἐπανάγκοις ὡδᾶις καὶ ἐπωδᾶις, δυνά-
 μεις τε ἀφανῆς ἀμφὶ τὸν ἀέρα ποτωμένας,
 παρ᾽ ἄλλοις ἐαυτοῖς ἐφελκυσαντο. θνητὲς τε
 μὲν ἄνδρας ἐθέωσαν ἑτέρους ἑτέρῳ παιδῆς
 μὲν ἑλλήνων δίουνοισι, καὶ ἠρακλῆα καὶ ἁ-
 σκληπίον τε καὶ διπόλλωνα, ἄλλους τέτινας
 ἀνθρώπους, τῆ τῆ ἠρώων καὶ Θεῶν τετιμή-
 κασι παρεσηγορέα. αἰγύπτιοι δὲ ὄρον καὶ ἴσιν
 καὶ ὄσειν, καὶ τέτοις ὡδᾶσι πάλιν ἀν-
 θρώπους, Θεῶν νενομήκασιν. οἱ δὲ κατ' ὑπερ-
 βολῶν Ἐσφίας, γεωμετρίας ἰλῶ εὐρεσσω, ἀερο-
 νμίας τε καὶ ἀερί μετρίης ἀνχέντες, παρ' ἑ-
 σωτοῖς ἐκῆγνωσαν ἐδὲ σιωπῆκαν οἰσοφοῖ σαθ-
 μήσαδς καὶ λογισαδς, μέτρα Θεῶ δυνάμε-
 ως, θνητῆς τε καὶ ἀλόγως διαφορὰν φύσεως διό
 δὴ πᾶν εἶδ' εἶδε χθῶν κνωδάλων καὶ παν-
 τοῖων ζῶων γένη, ἐρεπετατέ ἰοδόλα καὶ θῆρας ἀ-
 γείας, Θεῶς προσειπεῖν ἐκ ἀπόκνησαν Φοί-
 νικες δὲ μελκᾶθαρων καὶ ἔσωρον, καὶ τινας ἄλλους
 ἀτιμότερας θνητῆς πάλιν ἄνδρας, Θεῶς ἀνη-
 γόρευσαν. ὡς καὶ παῖδες ἀρράδων δῆσαρῖν τι-
 να καὶ ὄεδον καὶ οἱ γετῶν ζαμόλξιν, καὶ τὸν μόψι-
 οκίλικες. καὶ τὸν ἀμφιάρεων θησαῖοι, καὶ παρ'
 ἑτέροις ἄλλοι πάλιν ἑτέρες, τινὲ φύσιν ἐδὲν
 τινὲ θνητῶν διαλλαπνότητας. αὐτὸ δὲ μόνον
 ἀληθῶς ἀνθρώπους ὅμῃ δὴ ἐν πάντες αἰ-
 γύπτιοι. Φοίνικες. Ἕλληνας, καὶ πᾶν τὸ θνητὸν
 γένος ὅσον ἦλκε βολαὶ φωτίζεσι, τὰ μέση τῆ
 καμῆ, καὶ τὰ γεσοιχεῖα, τῆ δὲ δὸ γῆς βλα-
 ρῆτας καεπέες. καὶ παρ' γετέτων μοιχεῖας
 αὐτῶν καὶ ἀρρένων φθορας, γυνακῶν τε αρπα-
 γας ὁμολογεῖντες, ἐδὲν ἦσαν πόλεις πάσας
 καὶ κόμας καὶ χώρας, ναοὶς καὶ ἀγάλμασι καὶ ἱε-
 ρεῖς ἐπλήρην, τῆ τῆ Θεῶν ὁμοιοτροπίας
 αὐτῶν παρεσαπολλυῖτες ψυχὰς. Θεῶς δὴ
 τῶν καὶ Θεῶν πέλας, ἠρώας τε καὶ ἀγαθῆς
 δαίμονας, λόγῳ μὲν ἦν παρ' αὐτοῖς ἀκχέν.
 ἔργον δὲ πᾶν τῆναντίον τῆναντία γέν τοῖς
 ἐναντίοις ἐσέμνωον. ὡς εἰ καὶ ἠλιόν τις καὶ φῶτα
 τα κατ' ἔρανον δᾶξαι τῶ βεληθεῖς, ἀνω μὲν
 εἰς ὑψ' ἢ μὴ ἐπαίρι τὰς ὄψεις, κατὰ δὲ εἰς ἴην
 τὰς χείρας βαλὼν καὶ χαμαὶ εἰς ἔδαφ' ὀρί-
 ψας, ἐν πηλῶ καὶ βορέδω τὰς ἔρανας δυνά-
 μεις θῆζητοῖ ἔτω δὴ ἐτὸ τῶν ἀνθρώπων
 γένος, φρενοελαβεία ἐ δαίμόνων ἀπάτη πο-
 τηῶν, τὴν ἐπέκεινα ἔρανοῦ τε καὶ κόσμου θείαν
 ἐνοητὴν οὐσίαν, κατὰ πᾶ ἐν ἑσμάτων γενέσθ

A nibus & incantationibus, asseffores sibi
 adsciverunt. Et ex hominibus quidem
 non eosdem cuncti, sed alii alios conse-
 craverunt. Græci quidem Bacchum,
 Herculem, Æsculapium, Apollinem &
 alios quosdam homines Deorum atque
 Heroum vocabulo honorarunt. Ægy-
 ptii verò, Horum, Isim & Osirim, & alios
 horum similes homines, Deos esse exi-
 stimarūt. Et qui ob eximiam solertiam,
 Geometriae, Astronomiæ & Arithmeti-
 cæ disciplinas apud se inventas esse glo-
 riantur; licet iudicio suo tantoperè fa-
 B pient, tamen modum divinæ potentia, &
 quantum inter hanc & inter mortalē
 brutamq; naturam interfit, nequaquam
 intelligere & cognoscere valuerunt.
 Proinde turpissimas cujusq; generis be-
 stias, variaq; brutorum animalium spe-
 cies, serpentes etiam venenatos & feras
 belluas, Deos appellare non dubitarūt.
 Phœnices item Melcatharum, & Ufo-
 rum, & alios quosdam ignobiliores qui
 olim homines fuere, Deos vocaverunt.
 Arabes similiter Dufarem quendam &
 Obodam; Getæ Zamolxim; Cilices
 Mopsūm; Amphiaraum Thebanis; & alii
 quidem hos, alii autem istos, nihil à
 communi hominum natura discrepan-
 C tes, sed re ipsa meros homines, Deos fe-
 cerunt. Omnes quidem uno consensu
 Ægyptii, Phœnices & Græci, universū
 deniq; mortalium genus quod Solis ra-
 diis illustratur, mundi partes & elemen-
 ta, fructusq; qui nascuntur è terra, divi-
 nis honoribus affecerunt. Et quod mag-
 nis mirandum est, cum illorum adulte-
 ria, puerilia stupra, & mulierum raptus
 fateantur, nihilominus urbes omnes,
 vicos & agros templis, delubris & sta-
 tuis compleverunt, & Deorum suorum
 sectantes exempla, suas ipsorum ani-
 mas penitus perdididerunt. Ac Deos qui-
 dem Deorumque filios; Heroas item
 & bonos Genios, verbo tenus ab illis
 appellari crebrò audias. Sed res ipsa
 planè in diversum abit. Quippe con-
 traria contrariis exornarunt, perinde ac
 si quis Solem & cæli lumina alteri vo-
 lens ostendere, non sursum attollat oculo-
 s, sed manibus deorsum demissis & in
 solum dejectis, cælestes potestates in
 luto ac cano requirat. Sic planè huma-
 num genus, mentis stupore & pessimo-
 rum demonum fraude deceptum, in-
 telligibilem Dei naturam quæ cælum
 mundumque ipsum transcendit, hu-
 mi in corporum ortu & in hominum
 affectibus atque interitu residere sibi
 M m m iij

perfuaserat. Homines verò eò procel- A
ferunt amentia, ut carissima etiam pi-
gnora iisdem immolarent: nec com-
muni saltem parcerent naturæ: sed quos
unicos habebant liberos, præ furore &
infania jugularent. Enimvero quid fu-
riosus ex cogitari unquam potest, quam
immolare homines, & universas civita-
tes, suâque ipsorum domos civili cæde
contaminare. Annon Græci ipsi his re-
bus testimonium suum commodant?
nonne harum rerum commemoratio-
ne omnis scætet historia. Saturno qui-
dem Phœnices quot annis carissimos &
unicos liberos mactabant. Eidem in in-
sula Rhodo die sexto mensis Metagi-
tinionis, homines immolabant. Item
apud Salaminiem, in Minervæ Agrauli-
dis & Diomedis templo, moris erat ut
vir quidam aliis ipsum persequentibus
aram ter circumiret: deinde Sacerdos
lancea pectus ejus configeret: atq; ita
hominem accensò rogo impositum pen-
itus concremaret. Sed & in Ægypto
plurimæ hominum cædes perpetraban-
tur. Nam Heliopoli tres quotidie ho-
mines Junoni immolabantur: cujus rei
atrocitatem Amosis Rex animadver-
tens, eorum loco totidem cereos homi-
nes substitui jussit. In insula autè Chio,
hominem Baccho Omadio sacrificaban-
t, itemq; in Tenedo. Lacedæmone
quoq; humana hostia Marti immolaba-
tur. Idem fiebat in Creta, ubi Saturno
hominem sacrificabant. Laodiceæ in
Syria, virgo quotannis mactabatur Mi-
nervæ: cujus loco nunc cervæ immola-
tur. Afri quoq; & Carthaginenses hu-
manis victimis Deos suos placabant.
Dumateni quoque in Arabia quot an-
nis puerum immolabant, quem sub ara
sepelire consueverant. Denique omnes
Græcos antequam ad bellum profici-
scerentur, hominem immolare solitos
docet historia. Thraces item & Scy-
thæ idem fecisse memorantur. Athe-
nienfes etiam Lei filias virgines, & E-
rechthei filiam, apud se immolatas refe-
runt. Jam verò in urbe Roma, die festo
Jovis Latiaris hominem hodieq; immo-
lari quis ignorat? Atque hæc ita se habe-
re, probatissimi Philosophi testimonio
suo confirmarunt. Quinetiam Diodo-
rus, qui compendium bibliothecarum
composuit, ducentos præcipuè nobili-
tatis pueros ab Afris publicè Saturno
immolatos refert; trecentos autem a-
lios, ultrò totidem numero filios immo-
landos obtulisse. Dionysius verò qui
res gestas populi Romani Scriptis pro-

καὶ θνητῶν πάθεισιν τε καὶ θανάτοις ἐπέπεσον
να, οἷδ' εἰς τὸς ἑτον ἡλαίμων ἀνοίας, ἀλλὰ τὰ
φίλτατα θύειν αὐτοῖς, μὴ δὲ Φερόντων
εἰδῆ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἡδὴ κατὰ μωροῦ
καὶ ἀγαπητὰ τῶν τέκνων, μανία καὶ θανάτου
ἐκείσε κατασφάθειν. Ἐτί γὰρ ἀνθρώπων
τέτε μανικώτερον, θύειν ἀνθρώπους, καὶ τὰς
πόλεις ἀπάσας καὶ τὰς αὐτῶν οἰκίας, ἐμφορῶν
μολυβῶν φόνοις ἢ ἐταῦτα ἑλλήνων παύειν
μαρτυροῦσι, καὶ πᾶσα γῆ ἰσορῶσα τῆς τῶν
μνήμης πεπλήρωται; κρόνον μὲν γὰρ Φόνοις
καθ' ἕκαστον ἐτὸς, ἐθύοντο τὰ ἀγαπητὰ ἐμ-
νογενῆ τῶν τέκνων. τὸ δ' αὐτὸ τέτο καὶ ἐμφο-
μῶν μεταλειπνῶν ἐκτίσει αὐτοῦ ἀνθρώ-
πους ἐσφαθῆν ἐν τῇ σαλαμινίῳ Φερόντων
ἀθηνῶν ἀγεαυλίδος ἐδιομίδος ἐπαι-
νόμενος ἰς ἀνῆς, τρεῖς ἀεὶ θειτὸν βωμόν. ἐπὶ
λα ὁ ἰερεὺς αὐτὸν λόγῳ χηπέμα καὶ τῶν σωμα-
καὶ ἔτος αὐτὸν ἐπιτῶν ἡδῆσαι πυρῶν ὡς
καύτιζεν ἐγίνοντο καὶ ἐπὶ τῇ αἰγύπτῳ πᾶσι
ὄσα ἀνθρώποκτονία. ἐθύοντο τε τῆς ἐπι-
λίς πόλει, τῆς ἡμέρας τρεῖς, ἀνδ' ὡς ἀμοσίου
βασιλεὺς τὸ δεινὸν σσιωδῶν κηθῆς τρεῖς καὶ
ἐκέλευσεν ἐπιτίθειν καὶ ἐν χίῳ τῆς πρὸ ὡμαλῆς
διονύσω, ἀνθρώπων διασπῶντες ἐθῆ. καὶ ἐν
τενέδῳ ὡς αὐτῶς ἐν δὲ λακεδαίμονι παρ-
τῶν δὲ ἀνθρώπων ἐτέλεον θυσίαν. καὶ ἐκ τῆς
ἢ αὐτὸ τέτο ἐπερῆον. ἀνθρώποκτονίας τῆς
κρόνω. ἀθηνῶν δὲ παρθεῖν καθ' ἐτὸς ἐθύον-
το ἐν λαοδικίᾳ τῆς συρίας. καὶ ἐπὶ τῆς
ἀλλὰ καὶ λίβυες καὶ καρχηδόνιοι, ἰαῖς ἀνθρώ-
θυσίας τῶν ἑαυτῶν ἰλεῖντο Θεῶν. καὶ δὲ
την, οἱ δὲ τῆς ἀραβίας, καθ' ἕκαστον ἐτὸς ἐπὶ
παῖδα, ὅν ὑπὸ τὸν βωμὸν ἐθάπτον. καὶ ἐπὶ
πάντας ἑλλήνας, πρὶν ἐπὶ πολέμους ὄζειν
ἀνθρώποκτονεῖν ἢ ἰσορῶσα διδάσκει. τρεῖς καὶ
ἐσχύτας ὁμοίως. ἀθηνῶν δὲ τὰς λεωτοῦ
ἐτὴν ἐξεχθῆς θυγατέρα σφαγιασθῆναι
μνημονεύουσιν. ἀλλ' ἐπὶ ἐν τῷ τῆς ἀγνοῦ καὶ
μεγάλῃν πόλιν, τῆς ἐλατριάς διὰ τῆς
σφαγιαζόμενον ἀνθρώπων; ταῦτα μὲν
λοσόφων οἱ ἐδοκίμωτατοι, μεμαρτυρημένοι
ἔτως ἔχων διόδωρος ὅτι τὰς βίβλας ἡδῆσαι
πιτεμῶν, φησὶ τὰ κρόνω διακοσίους τῶν ἐπι-
Φανῶν ἀτῶν παίδων, δημοσία θύσαι τῶν
εὐας. ἐκ ἐλάθης ὅτι ἐπιδῆναι τῆς θυσίας τῶν
σίς ἐτέρες ὁ δὲ τῆς βραμαϊκῆς ἰσορῶσα

γα Φεύς Διονύσι. ὄνομα σὶ αὐτὸν ἰὸν δία κ
 ἢ Ἀπόλλωνα, αἰτῆσαι ἀνθρωποθυσίας ἐν Ἰτα
 λία, ὡς τῶν καλεμένων Ἀβοργίνων. τὰς ἀ
 πέντας ἐν Φησί, καρπῶν μὲν ἀπάντων ἰὸ λα
 ὄδοιτοῖς τοῖς θεοῖς, ὅτι ἢ μὴ καὶ ἀνθρώ
 πους ἔθυσαν, παντοῖαις ὡς περ εἰν συμφοραῖς
 μὴ πρότερον τε κακῶν παύλαν χεῖν, ἢ δεκά
 τῶσαι ἐαυτὰς ἔτω δ' ἐν ἀνθρώπων δεκάτας
 ἀφαιρῶντες τε καὶ θύοντας, ἐρημίας αἰτίαις
 γενέσθαι τῆ χώρα. τοσούτοις κακοῖς τὸ πᾶν τῶ
 ἀνθρώπων γένος κατετέυχετο πρότερον. ἐκ
 ἧκε δ' Ἰππύτοις ἰὸ κακῶς πρᾶψεν. μυρίας B
 ἢ ἄλλαις ἀηκέτοις καταδεδόλωτο συμ
 φοραῖς ὁμῶς γὰρ κατ' ὅλης τ' οἰκουμένης ἔβη,
 Ἑλλωά τε κ. Βαρέα εα, ὡς ὑπὸ δαμμονικῆς
 ἐνσεργίας οἰσερμύνα, δεινῆ κ. χαλεπωτάτη
 νόσφ διεσασία. ε. τῶ ἀμικτον εἶναι κ. ἀκατάλ
 λακτον αὐτὸ πρὸς ἐαυτὸ τὸ τῶ ἀνθρώπων γέ
 νος. ὡς ἐκείσε τε μεγάλη σῶμα ἢ τ' κοι
 νῆς φύσεως διεσασμένε. ἐφ' ἐκάστη τε γω
 νία γῆς διπλοσάτην ἀνθρώπων, κ. νόμοις κ.
 πολιτείαις διαμαχομένων ἀλλήλοις, κ. ἔτε
 ῖο μόνον, ἀλλὰ κ. ἔξαγειρμένων, πυκναῖς ἰαῖς
 κατ' ἀλλήλων ἐπανασάσειν. ὡς τ' αἰεὶ κ. δια
 πατὸς τε βίαι, μάχαις ταῖς κατ' ἀλλήλων
 κ. πολέμοις χολάζειν. μὴ ἔξῆναι τε ποι τῶ
 βελομύρων σελλαδῶν, μὴ πολέμοις τρόπον κα
 τ' ἀπαισμηρῶν, κατ' ἀγρὰς τε κ. κῆ κώμας, ἐξ
 ἠφορεῖν τὰς γεωπόνους, κ. μᾶλλον τῶν πρὸς
 γεωργίαν οργάνων, τὰς ἐνόπλους κεκτῆδῶν
 ἀμακθιάς. τότε ληΐζοις κ. ἀδραποδί
 ζοῖς τὰς ἐκ γειτόνων, ἐπ' ἀρετῆς τίθεσθαι μέ
 ρη. ἔτ' ἐτό μόνον, ἀλλὰ κ. ἔξ αὐτῶν ὠν ἔλο
 γηποῖσαν πρὸ τῶ οἰκείων Θεῶν, αἰχραῖς ἔ
 παρανόμα ζωῆς ἐφόδια πρὸς λαβόντες, παν
 τοῖς τρόποις ἀκολασίας, ἐμῶ τοῖς σώμασι, D
 κ. τὰς αὐτῶν ψυχὰς πρὸς διεφθίρειν. ἔτ'
 ἔτο μόνον. ἀλλὰ ἔτ' ὅρα ἐπ' ἄντες τῆς
 φύσεως, ἐπέκεινα ἐχώρεν ἀρρητοποιίας τε καὶ
 τ' ἀκοαῖς ἀπίσα κατ' ἀλλήλων ἐμπαροῖν ἐν
 τῶ ἀρρηνές τε ἐπ' ἀρρηνεσιν ἀρημοσιώλυ
 κατεργαζόμενοι, κ. τῶ ἀντιμιδιαν ἰὸ ἔδει
 τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἐαυτοῖς δόπλα μείανον
 τες, ἢ φασὶν ἱεροὶ λόγοι. ἔτ' ἐτό μόνον. ἀλ
 λά ἔτ' ὡς Θεῶ φυσικὰς ἐννοίας πα
 ρετρέφοντες, ἀπερὸν ἡμῶν ἔνεπιτέρο
 πῶν τῶν δὲ πάντα ἢ ἔντ. ἀλόγῳ ἢ καὶ αὐ

Adidit, ipsum nominatim Jovem & A
 pollinem in Italia postulasse scribit ab
 iis qui Aborigines dicebantur, ut ho
 mines immolarent: Istos vero à quibus
 id postulatum fuerat, omnium quidem
 fructuum partem Diis sacrificasse: sed
 quoniam homines quoque immolare
 super sedissent, in maximas calamitates
 incidisse; nec his malis prius esse libe
 ratos, quàm seipfos decimassent. Ita
 cùm hominum decimas persolvere ac
 sacrificare compellerentur, ipsos re
 gionem suam vacuum ac desertam ab
 incolis præstitisse. Tot ac tantis calami
 tatibus humanum genus antea preme
 batur. Nec tamen ejusmodi infelicitas
 sola erat: sed præterea infinitis aliis,
 iisque acerbissimis malis atterebatur.
 Omnes enim nationes quæ per orbem
 terrarum dispersæ sunt, tam Græcorum
 quàm Barbarorum, veluti dæmonum
 impulsu concitata, gravissimo seditio
 nis morbo concussæ sunt: adeò ut hu
 manum genus nulla inter se commu
 nione aut concordia jungeretur; com
 muni nature corpore hinc inde divulso;
 & per singulos fere orbis angulos dis
 junctis hominibus, & ob legum atque
 institutorum discrepantiam inter se de
 certantibus. Neque id solum; verùm
 etiam crebris motibus efferati, seipfos
 mutuo appetebant: adeò ut bellis affi
 due & præliis intestinis districti, æta
 tem agerent; nec quisquam auderet ni
 si hostilem in modum armatus, peregrè
 proficisci. Quinetiam per agros & vi
 cos, gladiis cincti erant agricolæ, & ar
 ma potius quàm instrumenta ad cultu
 ram agrorum necessaria sibi compara
 bant; virtutisque loco ducebant, latro
 cinari & ex vicinis locis captos in servi
 tutem abducere. Neque his contenti;
 ex fabulis quas de Diis confixerant,
 turpis ac sceleratæ vitæ occasionem ar
 ripientes, corpora simul atque animos
 omni intemperantiæ genere corrupe
 runt. Neque verò his acquieverunt;
 sed ipsos nature terminos prætergres
 si, longius processere; nefanda quæ
 dam & auditu incredibilia in seipfos
 flagitia perpetrantes. Masculi enim
 in masculos turpitudinem operati sunt;
 & mercedem quam oportuit erroris
 sui in semetipsis receperunt, ut sa
 cræ loquuntur literæ. Ac ne his qui
 dem contenti, notiones etiam de
 Deo sibi à natura inditas depravarunt.
 Et res quidem humanas nullius cura
 ac providentia regi existimarunt; ca

fui autem fortuito ac temerario, & fatali necessitati, univerti hujus ortum constitutionemque tribuerunt. Neque hic finem facientes; suos etiam animos una cum corporibus interire arbitrati, belluinam quandam ac minimè vitalem vitam agere instituerunt; non animi naturam perscrutantes, nec divini iudicii expectantes tribunal, nec virtutis premia, nec injuste vite parata supplicia animo revolventes. Quinetiam integre gentes variis nequitiae generibus mancipatae, ferina quadam vivendi ratione, quasi diuturno morbo contabescabant. Alii enim nefario & maximè illegitimo concubitu cum matribus miscbantur: alii sorores suas in matrimonium ducebant: alii filias vitabant. Ac nonnulli quidem peregrinos qui ad ipsos advenerant, obtruncabant. Quidam humanis carnibus vesciebantur: quidam etiam senioribus laqueo gulam frangentes, eosdem postea devorabant: alii denique eos adhuc vivos, canibus laniandos objicere consueverant. dies me deficeret, si universam mala veteris illius morbi qui totum genus humanum opprimerat, commemorare nunc vellem. Haec igitur sunt aliaque his similia prope infinita, ob quae clementissimus Dei sermo rationalis gregis licet sibi repugnantis vicem miseratus; olim quidem per Prophetas suos, & longè antea per quosdam Deo amabiles viros; deinde verò per alios qui postea celebres exstiterunt, eos qui deplorati erant ac perdit, legibus suis & hortationibus variis ac praeceptionibus ad recuperandam valetudinem excitavit; huiusmodi principia ac fundamenta divini cultus in animis mortalium praestruens. Sed cum hominum genus non jam humano auxilio, sed praestantiore vi ac potentia indigeret; quippe quod vago errore hanc illac circumferretur, & crudelissimè discerneretur non à lupis & feris bestiis, verum à teterrimis daemonibus, & diris spiritibus qui animos perdunt: tandem ipse Dei sermo optimi Patris voluntati obtemperans, lubentissimè ad nos venit, & nostra ingressus est castra. Causae porro ejus in terras adventus, ea fuere quas supra memoravi. Ob quas omnes ille ad mortalium caetus & colloquia descendens, non id quod familiare & usitatum ipsi erat praestitit; quippe qui expertus esset corporis, & universum mundum occulta quadam & invisibili ratione permearet, cunctisque tam caeli quam terrarum incolis

τομάτω φύσιν, εἰμαρμένης τε ἀνάγκης ἰσχυρῶς παντός ἐξίσωσίν τε καὶ σύσασιν ἀνετίθετο καὶ ἐτέτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς σφῶν ψυχὰς αὐτοῖς σωδιαφείρεσθαι τοῖς σώματι λαμβάνοντες, θηριώδη ζωὴν βίον ἀβύσσου διήγον. ἐψυχῆς ἐσίαν διεσθονώμενοι, ἐκείσεως δικαιοσύνην παροδοκῶντες, καὶ αὐτῆς ἐπάθλα, ἐκ ἀδίκης βίε τιμωρίας οὐκ ἐβαλλόμενοι ἤδη καὶ ἄλλα ἐθη πολυτεταται κακίας εἶδεσι, θηριώδη κατετήκοντο βίον. ἠδὲ μπερῶσι μιγνύμενοι μίξιν ἐκτεσμενῶν B ὡσανομωτάτῳ. οἱ ἢ τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν γαμῶντες, οἱ ἢ τὰς αὐτῶν θυγατέρας διαφείροντες, καὶ οἱ μὲν, τὰς ἑπονησῶντας κατασφάλλοντες. οἱ ἢ καὶ κρεῶν ἀνθρώπων διαπορεύμενοι. οἱ δὲ ἀγχόντες γενομένοι διαποτίνοντες, κάπειτα τέτις ἐσώμενοι, καὶ κισιν ἐτι ζῶντας ὡσανομωτάτῳ. ἑπονησῶντες οὐκ ἐξομῶν, τὰ πάντα τῆς παλαμῆς νοσε, τὴν δὴ τὸ πᾶν τῆν ἀνθρώπων γένεσιν κενερακίας διηγέμενον. ταῦτα καὶ ἀδελφάτους μνησῶν, ὡν δὴ χάρον ὁ φιλανθρώπων τὸ θεῖον λόγον, τῆς ἐν ἀνθρώποις λογικῆς ἀρχῆς C οἴκτον λαβὼν, πάλα μὲν διατήκων αὐτῶν σφῶν φητῶν, καὶ ἐτι παρῶν δὲ ἐτέρον θεοφιλῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ τέτους διατήκων μετετατα γνωσῶν, ἑπονησῶν θεοφιλῶν καλεῖτο τὸς ἀπεγνωσμένους. νομοὶ καὶ παρεμῆσσι ποικίλας, διδασκαλικὰς τε πατοῖας, παροῖμια αὐτῶν καὶ σοφῆα θεοφιλῶν εἰς ἀνθρώπους καταβαλλόμενοι. ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων εἰς διωάμεως, κρείττων ἢ καὶ ἀνθρώπων ἐδέετο βοηθῆε τὸ ἐπιτόν γένεσιν κακείσε πλανώμενον, ἀφειδῶς τε παρομῶν, ἐχ ὑπολυκῶν καὶ θηριῶν ἀτίθασιν δεινῶν ἢ καὶ ἀγέων ὑπὸ δαιμονῶν καὶ παρομάτων ἀπεινῶν καὶ ψυχοφθόρων, ἡκε δὲ ἡμῖν αὐτὸς μάλα παροθύμως, καὶ παρομῶν ἡμετέρας παρεμβολὰς ὅτε θεῶν λόγον παροτὸς παναγάθη πειθαρχῶν νευματί αὐτῶν ἡ αὐτῶν τῆς ἐπιτοῦ παροσῆας, τὰ δὲ δεινῶν μὲν ὡν δὴ ἐνεκα πάντων εἰς ἐπιτόν ὁμοῖα παροῖων, ἐχ ὅπως αὐτῶν σωῆδες ἡμετέρας παροσῆαν. ἀσωμάτω μὲν ὅτι καὶ τὸν αὐτῶν κόσμον ἀφανῶς ἑπονησῶν, ἐργαῖα αὐτοῖς ἐργαῖοις τε καὶ τοῖς κατὰ γένεσιν

μεγαλεργίας ἐκφαίνοντι. καινοτέρῳ δὲ τὸν
 σωτηρὴ παραλλάσσοντι τρόπον δι' ὄργανον γινώσκοντες
 διατεθείας ἰσχυροῦς, τὸ δὲ τὸν διατεθείοις σώ-
 σαι σωτηρὴν ἐκφάνοντι. Φέρει δὲ ἡ μὴ ταῦτα, καὶ
 δι' αὐτὴν αἰτίαν ὀργάνῳ σώματι χερσὶ ἀνθρώπου
 εἰς αὐτῶν διατεθείας παρὰ τὸ ἀσώματος
 τῆς Θεᾶς λόγῳ, ἔξ ἐκφάνοντι. καὶ πᾶσι αὐτῶν ἀλλο-
 γῶν, θεῶν καὶ ἀναφῶν, ἀνθρώπων τε καὶ ἀόρατων
 εἰς αὐτὴν ἐν γενέσει τὸν Θεὸν καὶ ἐπιγῆς κατὰ
 ἐπιπέδῳ, ἀλλὰ πᾶσι ἐδωκεν ἀνθρώποις ἢ μη βε-
 λήν, τὸν τῶν ἀπάντων γενεσιουργόν τε καὶ
 ποιητὴν ἐποπτεύειν, ἢ δὲ αὐτῶν ἐκφάνοντι ἡμέ-
 ρας τε καὶ εἰδῶν, ἐαυτῶν ἐφῆκεν ὅθεν δι' ὄργα-
 νον τῆς καταλλήλης βοήθειας, τοῖς θνη-
 τοῖς ἐν ὁμιλίᾳ κατέθει, ὅτι δὴ τῶν αὐτοῖς φί-
 λων τὰ ὅμοια τοῦ Θεοῦ ὁμοίους φίλα-
 τοῖς δὴ τὰ χερσὶ τῆς τῶν ὀργάνων αἰδήσει, ἐν
 ἀλάσσει τε καὶ ζοάνων ἀνθρώπων ἰλυφαίεθες
 ἀναζητῶσιν. ἐν ὕλη τε καὶ σώματι τὸ θεῖον εἶναι
 φανταζομένοις, τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀνδραγαθίας ἀνα-
 γορεύσιν, τῶν ταῦτα πᾶσι αὐτῶν ὅτι θεῶν λόγος
 ἐκφάνοντι δι' ὅθεν τῶν πανάγων ἀνθρώπων ἐαυτῶν ὀργα-
 νῶν ὀργάνον κατεσκεύασατο. λογικῆς
 δυνάμεως αἰσθητικῶν οἰκηθῆριον. ἀγαλμα-
 σμῶν καὶ πανέρον, ἔξ ὅθεν παντός ἀφύχου
 πρῶτον, τὸ μὲν γὰρ ἔξ ὕλης ἀφύχου δει-
 κνύον, χερσὶ θανάτων ἀνθρώπων ἐν εἰκόνι χαλ-
 κῆ καὶ σιδήρου, χρυσοῦ τε καὶ ἐλέφαντος, λί-
 θων τε καὶ ξύλων ἐν ὕλη τε τεχνασμῶν, προσ-
 φῶς ἀνεῖν δαυμόνων οἰκηθῆριον τὸ ἐν ἑαυτοῖς
 ἀγαλμασοφίας ἐκφάνοντι δυνάμει πεποικι-
 λῶν, ζωῆς μετεῖχε καὶ νοεῖας εἰσίας. ἀγαλ-
 μαπάσης ἀρετῆς ἐμπλεῶν. ἀγαλμαθεῶν λό-
 γου οἰκηθῆριον, νεως τε ἀγίου ἀγίας θεᾶς. ἔδὲ
 οἰκῶν λόγῳ, τῆς τῶν μὲν διὰ τῆς συ-
 γενῆς συνῶν τε καὶ ἐγνωρίζετο. ἐμὴν ὀργ-
 νῶν ταῖς ὁμοιοπαθείαις, ἐδὲ ἀνθρώπων ψυ-
 χῶν τρέπον, τῶν σώματι κατεδεδεσμένῳ. ἐδὲ
 γὰρ χερσὶ αὐτοῦ ἐαυτῶν γενόμενος τῆς οἰκείας
 θεότητος μετεβάλλετο. ὡς γὰρ ἡλίας φω-
 τὸς πάθειεν τι ἀκτῖνες, τὰ πάντα πᾶσι ἐ-
 σαι, καὶ ὀργάνων νεκρῶν καὶ ἐκαταρῶν ἐ-
 φαπόμενοι. ταῦτα πολὺ πλεον ἢ ἀσώματων

A potentia suae magnitudinem operibus
 ipsis declararet. Sed novo quodam &
 inusitato agendi modo usus est. Mortali
 enim corpore assumpto, cum mortali-
 bus colloqui & versari dignatus est; eo
 consilio, ut mortalium genus per sui si-
 mile servaret. Nunc vero quam ob cau-
 sam incorporeus Dei fermo, corpore
 velut instrumento quodam assumpto
 ad homines accesserit, exponamus.
 Quamam porro alia ratione, divina sub-
 stantia quae materiae expertus est, nec sub-
 tactum aut aspectum cadit, Deum in
 materia & deorsum humi quantentibus
 seipsam poterat ostendere: praesertim
 cum omnium rerum fatorem & effecto-
 rem, aut nollent aut certe non possent
 inspicere, nisi seipsum sub humana for-
 ma ac specie videndum prebuisset. Itaque
 assumpto mortali corpore velut aptissi-
 mo instrumento, cum hominibus con-
 gressus est, quoniam id illis familiare ac-
 ceptumque erat. Simile enim simili gau-
 det, ut vulgari fertur proverbio. His ergo
 qui oculorum sensu ducebantur, &
 qui in statuis & simulacrorum sensu ca-
 rentium sculpturis divinitatem quare-
 bant; quique in materia & in corporibus
 divinum Numen inesse sibi persuaserat;
 homines denique mortales Deorum no-
 minibus appellabant; eo modo Dei sermo
 semetipsum ostendit. Hac de causa
 instrumentum corporis sibi ipse ap-
 paravit, velut sacrosanctum quoddam
 templum, & rationalis facultatis sensibile
 domicilium: simulacrum plane augus-
 tum & sacrum, omni inanimata statu-
 a longe praestantius. Nam haec quidem
 utpote imagines ex materia sensus ex-
 pecte, aut videlicet ac ferro; auro vel e-
 bore; ligno vel lapidibus, vilius artifi-
 cum manibus elaboratae, aptissimum praebent
 daemonibus domicilium. Illud vero
 divinum simulacrum omnipotente in-
 dustria divinae sapientiae expolitur, vite
 & intellectualis substantiae particeps fuit.
 Simulacrum plenum omni genere vir-
 tutis, ipsiusque Dei sermonis domicilium,
 & Dei sanctissimi sacrosanctum delu-
 brum. In quo Dei fermo inhabitans, cum
 ipsis quidem mortalibus per instrumen-
 tum quod ipsis familiare & cognatum
 erat, simul versatus & ab iisdem agnitus
 est: non tamen iisdem quibus illi affecti-
 bus succubuit; nec quemadmodum hu-
 manus animus, corporis vinculis ad-
 strictus est; nec seipso deterior factus,
 radii qui omnia complent, & qui ca-
 verae aliaque contingunt corpora, nihil tamen
 inde patiuntur: sic, & multo etiam

divinitatem propriam immutavit. Nam ut Solis radii qui omnia complent, & qui ca-
 verae aliaque contingunt corpora, nihil tamen inde patiuntur: sic, & multo etiam

Nnn n